

УДК 796/799+378.147+351.741

Ю. М. КОЛОМІЄЦЬ,

*т.в.о. завідувача кафедри спеціальної фізичної підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ;*

А. З. ПАШАЄВ,

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ;*

О. Ю. УВАРОВА,

*старший лаборант кафедри спеціальної фізичної підготовки
Одеського державного університету внутрішніх справ*

УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗІ СПОРТИВНИХ ЄДИНОБОРСТВ

Досліджено питання, пов'язані з удосконаленням рівня фізичної підготовки курсантів ВНЗ МВС України шляхом проведення секційної роботи зі спортивних єдиноборств.

Ключові слова: *рівень фізичної підготовки, курсант ВНЗ МВС України, секційна робота, спортивні єдиноборства.*

Актуальність нашого дослідження підтверджується тим, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» [1] Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Як свідчить сучасна практика, правоохоронний досвід та статистична звітність, під час виконання своїх повноважень представники Національної поліції України доволі часто використовують фізичний вплив, фізичну силу, прийоми боротьби та рукопашного бою при затриманні правопорушників або припиненні протиправних дій правопорушників. В умовах нестабільної соціально-політичної ситуації в Україні досить актуальним і важливим є питання підготовленості працівників поліції до ефективного виконання службових обов'язків. Дослідження цього питання сприятиме підвищенню рівня протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та правопорядку в нашій державі [2, с. 91].

Під час дослідження ми орієнтувалися на ідеї таких фахівців, як: С. М. Безпалий [3], М. Б. Гуска [4], В. А. Данильченко [5], В. В. Домніцак [6–8], Ю. А. Компанієць [9], А. Ю. Мартишко [10], О. С. Рябуха [2], І. М. Медведєв [11], К. О. Трішин [12], О. А. Ярещенко [13; 14], О. А. Ярмошук [15], які неодноразово висвітлювали правові, теоретичні та проблеми питання фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України (далі за текстом – ВНЗ МВС України).

Одним із пріоритетних напрямків підготовки майбутніх офіцерів поліції до виконання професійної діяльності є фізична підготовка. Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей з урахуванням особливостей його професійної діяльності [16, пункт 6]. Для адекватного, вдалого та своєчасного використання курсантами (майбутніми офіцерами поліції) фізичного впливу, фізичної сили, прийомів боротьби та рукопашного бою у оперативно-службовій діяльності, під час їх навчання у ВНЗ МВС України, курсантам – майбутнім офіцерам поліції викладаються такі навчальні дисципліни як фізична підготовка та спеціальна фізична підготовка, які вони вивчають протягом усього періоду навчання, крім того на базі кожного ВНЗ МВС України проводиться секційна спортивна робота у вільний від навчання та служби час.

У зв'язку із особливою специфікою діяльності підрозділів Національної поліції України та високою небезпекою роботи поліцейського, для вдалої підготовки курсантів ВНЗ

МВС України формується навчально-методична та матеріально-технічна база, у відповідності до якої проводяться заняття із фізичної підготовки та спеціальної фізичної підготовки у ВНЗ МВС України. Викладачі обирають найбільш ефективні та необхідні засоби, методи і способи доведення навчального матеріалу до курсантів для закріплення та удосконалення фізичних і спортивних навичок та вмінь у курсантів ВНЗ МВС України. Разом із тим, велика кількість навчального матеріалу залишається не засвоєною, через низку причин:

- загальний низький початковий рівень фізичної підготовки курсантів (так званий «доступний» рівень). Фізична підготовленість у понад 40 % абітурієнтів оцінюється незадовільно. Цей показник продовжує погіршуватися [17, с. 46];

- недостатня кількість навчальних годин, які виділяються на вивчення навчальних дисциплін «фізична підготовка» та «спеціальна фізична підготовка»;

- вузька спеціалізація навчальної програми та навчального матеріалу (тематичний план не охоплює усіх проблемних питань з використання фізичного впливу, фізичної сили, прийомів боротьби та рукопашного бою при затриманні правопорушників або припиненні протиправних дій правопорушників);

- проблемні питання індивідуального характеру курсантів (слабка воля, відсутня мотивація покращення своїх фізичних можливостей або практично відсутні фізичні якості: витривалість, гнучкість та інші).

Служба в підрозділах Національної поліції України, яка здійснюється в умовах підвищеної небезпеки, потребує високого рівня правової, психологічної, моральної, тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки від поліцейських. Одним з основних елементів підготовки майбутніх офіцерів поліції є забезпечення розвитку фізичних можливостей та навчання їх доцільного використання у професійній діяльності. На сьогодні фізична підготовка та спеціальна фізична підготовка курсантів ВНЗ МВС України є обов'язковою частиною підготовки майбутніх офіцерів поліції, проте, як свідчать результати нашого спостереження, вона потребує суттєвого удосконалення та покращення.

Головною метою та завданнями нашого дослідження було з'ясування зацікавленості курсантів Одеського державного університету внутрішніх справ (далі за тестом – ОДУВС) у підвищенні власного рівня фізичної підготовки та виявлення найбільш бажаних і ефективних способів досягнення поставленої мети. В ОДУВС діють спортивні секції з легкої атлетики, гирьового спорту, плавання, волейболу, баскетболу, футболу та секції із спортивних єдиноборств, а саме із самбо, бойового самбо, дзюдо, універсального бою, рукопашного бою та тайландського боксу «Муей-тай». За даними дослідження більше 150 курсантів ОДУВС беруть участь у роботі спортивних секцій у вільний від навчання та служби час.

Тренування з різних видів спорту та участь у спортивних змаганнях обумовлюють створення необхідних умов для всебічного розвитку курсантів, підвищення моральної, психологічної та фізичної підготовленості, повного сприйняття навчального матеріалу, формування особистості майбутнього правоохоронця та сприяють повній реалізації здібностей і таланту. Одне і теж навчальне питання може бути підсилене для одного курсанта і незрозумілим і непосильним для іншого курсанта, тому існує необхідність проведення більш індивідуалізованих та спеціалізованих додаткових занять для підвищення рівня знань з навчальної дисципліни та покращення загальної фізичної підготовки курсантів.

З метою удосконалення рівня фізичної та спортивної підготовки курсантів кафедра спеціальної фізичної підготовки ОДУВС, активно використовує такий спосіб навчання та закріплення отриманих на заняттях знань, як секційна робота із спортивних єдиноборств, а саме секції з:

- універсального та рукопашного бою (цей напрям курирує Домніцак В. В. – заслужений тренер України);

- самбо та бойового самбо (цей напрям курирує Волошинов А. А. – майстер спорту України міжнародного класу зі спортивного та бойового самбо, майстер спорту України міжнародного класу з годзю-рю карате, майстер спорту України міжнародного класу з універсального бою);

- тайландського боксу «Муей-тай» (цей напрям курирує Трішин К.О. – заслужений майстер спорту України з тайландського боксу «Муей Тай»);
- дзюдо (цей напрям курирує Кузнецов С.О. – майстер спорту України з боротьби дзюдо, майстер спорту України міжнародного класу з універсального бою).

Участь курсантів ОДУВС у секційній роботі із спортивних єдиноборств дає змогу:

- закріпити навички та вміння, отримані на заняттях з фізичної підготовки та спеціальної фізичної підготовки.
- більш детально розібрати та відпрацювати конкретні прийоми;
- удосконалити техніку дій при використанні заходів примусу та фізичної сили;
- підібрати індивідуальну методику виконання прийомів;
- підвищити загальний рівень фізичної підготовленості до дій в екстремальних умовах;
- покращити спортивні навички та вміння;
- підготувати курсантів ОДУВС до спортивних змагань.

Таким чином, у контексті нашого дослідження доцільно акцентувати увагу на тому фактові, що аналіз стану фізичної підготовки курсантів ВНЗ МВС України, а саме ОДУВС свідчить про необхідність впровадження нових форм, способів та методів щодо підвищення рівня фізичної підготовки курсантів та засвоєння навчального матеріалу. Нами було розглянуто метод секційної роботи із спортивних єдиноборств, як одну з форм закріплення знань, навичок та вмінь курсантами. На нашу думку, вказаний спосіб дасть змогу поліпшити рівень навчального процесу, сприятиме збільшенню професійного рівня курсантів та буде слугувати активною пропагандою здорового способу життя серед курсантів та викладачів. Вважаємо, що фізична підготовленість майбутнього офіцера поліції виступає базовою якістю, що проявляється у високому рівні професіоналізму, здібності до виконання оперативно-службових завдань і обов'язків по несенню протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та правопорядку в нашій державі.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. *Юридична психологія*. 2016. № 2 (9). С. 91–98.
3. Безпалый С. М. Фізична підготовка науково-педагогічного складу ВНЗ МВС України та ставлення офіцерів-викладачів до її удосконалення. *Физическое воспитание студентов*. 2012. № 7. С. 25–31.
4. Гуска М. Б. Підвищення спеціальної працездатності та функціонального стану курсантів у процесі річної підготовки : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01. Харків, 2011. 20 с.
5. Данильченко В. А. Формирование техники рукопашного боя в процессе специальной физической подготовки курсантов высших учебных заведений МВД Украины : автореф. дис. ... канд. наук по физ. воспитанию и спорту : 24.00.02. Киев, 2015. 20 с.
6. Домніцак В. В. Секційна робота «I streetworkout» як сучасні елементи позааудиторної роботи з фізичного виховання в системі професійної підготовки курсантської молоді. *Педагогічний альманах*. 2014. Вип. 23. С. 16–23.
7. Домніцак В. В. Розвиток фізичних якостей: сили, витривалості, швидкості у студентів ВНЗ на тренувальних заняттях з рукопашного бою // Актуальні проблеми професійної підготовки в службово-бойовій діяльності ОВС : матеріали круглого столу (м. Одеса, 31 жовт. 2014 р.). Одеса : ОДУВС, 2014. С. 32–36.
8. Домніцак В. В. Формування психологічної готовності курсантів ВНЗ МВС України до дій в екстремальних умовах // Актуальні проблеми професійної підготовки в службово-бойовій діяльності ОВС : матеріали круглого столу (м. Одеса, 31 жовт. 2014 р.). Одеса : ОДУВС, 2014. С. 45–48.

9. Компанієць Ю. А. Спеціальна фізична підготовка : підруч. для ВНЗ. Луганськ : РВВЛАС, 2003. 556 с.
10. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Теоретичні та практичні аспекти фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 2. С. 123–130.
11. Медведев И. М. Организация профессионально-прикладной физической подготовки в учебных заведениях МВД России : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Волгоград, 1999. 24 с.
12. Трішин К. О. Фізична підготовка курсантів, які навчаються в вищих навчальних закладах системи МВС України // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 25 берез. 2016 р.). Одеса : ОДУВС, 2016. С. 225–226.
13. Ярещенко О. А. Обґрунтування змісту і організації спеціальної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02. Харків, 2008. 20 с.
14. Ярещенко О. А. Пути повышения качества обучения курсантов МВД приемам рукопашного боя. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2012. № 5 (1). С. 49–52.
15. Ярмошук О. А. Фізична підготовка жінок-курсантів у навчальних закладах МВС України. *Молода спортивна наука України*. 2001. Вип. 5, т. 1. С. 280–284.
16. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. *Офіційний вісник України*. 2016. № 22. Ст. 42.
17. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Честь і закон*. 2014. № 2 (49). С. 46–49.

Надійшла до редколегії 15.04.2018

УДК 355.531.3

М. О. КОТЕЛЮХ,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5580-7798>;

М. О. САМОЙЛЕНКО,

курсант 4 курсу факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Проаналізовано причини збільшення відсотка небезпеки працівників поліції при зупинці транспортних засобів. Показано важливість дотримання певних правил та дій при зупинці транспортних засобів працівниками поліції. Визначено основні недоліки щодо дотримання правил особистої безпеки працівників поліції. Запропоновано схематичне розташування поліцейських при зупинці транспортних засобів.

Ключові слова: аналіз особиста безпека, працівник поліції, антитерористична операція, криміногенна ситуація, засоби індивідуального захисту, засоби активної оборони, транспортний засіб, покращення відсотка особистої безпеки.

У час коли проходить реформування системи правоохоронних органів, а також при активному залученні працівників національної поліції до участі у антитерористичній